

družbo sv. Cirila in Metoda nekaj prepotrebnih šolskih zavodov; v vseh družbenih šolah pa se vzgaja do 2000 otrok v slovenskem in avstrijskem duhu. — Dohodki so se na Kranjskem letos nekoliko izmanjšali vsled potresne katastrofe, a različna društva in društveniki so našli novih potov, da društvena blagajna ni čutila preveč izostalih doneskov. Na čelu vsem tem društvom je bila „Glasbena Matica“, dalje nekatera koroška pevska društva, „Slavec“ in „Ljubljana“. Na nasvet g. Kcelja je društvo dobilo svoje užigalice. Te so donesle društvu po založniku g. Perdanu doslej že 500 gld. Tako so tudi Petričevi svinčniki nov vir dohodkov. Doslej je prejelo društvo za svinčnike 166 kron. Velike zasluge za družbo si je steklo darove nabirajoče časništvo, zlasti „Slovenski Narod“, pa koroški „Mir“ in tržaška „Edinost“. — Gosp. Vrhovnikova brošurica o stoletnici „Ljubljanskih Novic“ je donesla družbi tudi že znatno svoto 205 gld. Okrožnice do posojilnic in hranilnic so prinesle družbi precej dohodkov, posebno pa sta priskočila družbi na pomoč kranjski deželni zbor (1000 gld.) in ljubljanski mestni svet (500 gld.) Tudi nekatera volila so prinesla blagajni nekaj doneskov. Tajnik upa, da bo slovenski narod vstrajal i nadalje v svoji rodoljubni radodarnosti.

Predsednik, gosp. T. Zupan se je spominjal umrlih zaslužnih članov in članic, zlasti sodnika dr. Škofica in notarja Janka Kersnika.

Društveni blagajnik, g. kurat Koblar, je poročal: Glavni vir doneskov so podružnice, zlasti pa ženske. Nekaj podružnic je zadremalo, a nadejati se je, da se iz nova vzbude. 100 podružnic pa je delavnih. Vzorne so: Litijska, Ljubljanski (šentpeterska, ki je donesla letos skoro 1000 gld. in šentjakobsko-trnovska), Tržaška i. dr. Novih pokroviteljev je dobila družba 19. Stroškov je imela letos družba 20.634 gld. 57 kr. Dohodkov pa 17.110 gld. 23 kr. Ker pa je imela družba 31. decembra 1895. l. saldo 6577 gld. 68 kr., iznaša saldo 31. decembra 1896. l. 3053 gld. 34 kr. V Gradcu je družba podedovala hišo rodoljuba Vrečka. Ker pa ima hiša še jako veliko dolgov, odbor še doslej ne ve, koliko bo iznašalo volilo. — Nadzornik, g. Oroslov Dolenec je poročal, da so društveni računi v redu.

Na to so se vršile volitve. Ostali so vsi sedanji odborniki; le na mesto odstopivšega g. dr. Jos. Vošnjaka, kateremu je izrekel občni zbor posebno zahvalo, je bil izvoljen g. prof. M. Petelin.

Predsednik se je na to zahvalil skupščinarjem za udeležbo, meščanstvu in županstvu pa za krasni sprejem ter zaključil zborovanje. Župnik g. Tomažič je imenom vseh skupščinarjev vodstvu družbe izrekel toplo zahvalo za neumorno delovanje.

Sledil je na to koncert, kateri je prav dobro uspel.

Občni zbor je bil velelep in ker poznavamo važnost družbe sv. Cirila in Metoda, poročali smo o njej na odličnem mestu.

Politični pregled.

Notranjepolitični položaj se čedalje bolj poostruje. Nasprotstvo mej Nemci in Slovani rase od dne do dne in povsod se primerjajo veliki izgredi. Zlasti na Češkem so napadi na Čeha na dnevnem redu, prusofilstvo se silno hitro razširja, a tudi ogorčenost mej Čehi rase. Tudi Slovenci smo se začeli gibati. Zmedenost je tolika, da nihče ne ve povedati kaj se zgodi. Nobena stvar ne označuje preklavernega Badenijevega in notranjepolitičnega položaja bolj, kakor okolnost, da je jeden voditelj nemškoliberalne stranke, stari Chlumecky, svetoval vladi, naj sistira ustavo. Chlumecky je svoj čas izstopil iz državne službe — bil je drž. pravdnika namestnik v Brnu — ker je grof Belcredi sistiral ustavo, zdaj pa nastopa s takim nasvetom.

Zjedinjenje nemških strank na Češkem. Vodstvo nemškoliberalne stranke na Češkem je imelo minolo nedeljo v Pragi sejo, na kateri se je posvetovalo o političnem položaju ter storilo dva jako važna sklepa. Nemškoliberalna stranka je sklenila, da nadaljuje svojo taktiko, da nadaljuje obstrukcijo, in sklenila je nadalje, na novo organizovati nemštvo na Češkem. A stranka se ne bo sama organizovala, ampak se bo organizovala skupno s Schönererjevo in z nemškonacionalno stranko. Ta sklep je velikega političnega pomena. Nemškoliberalna stranka na Češkem, jedro tiste stranke ki se je s tolikim ponosom imenovala „državo ohranjujoča“, ta stranka je kapitulovala, je priznala, da nima prave zaslombe v narodu, da sama zase ne more več živeti, in se je združila s tisto stranko, katera neče biti „državo ohranjujoča“, nego „državo razdirajoča“ stranka, ki dela očitno na združenje Avstrije z Nemčijo. Schönerer bode vodja te velike in vsekako močne stranke, tisti Schönerer, kateri je ponosen, če se mu očitajo veleizdajske tendence. Slovanom ni treba žal biti za to. Če so Nemci tudi jedini, njih tendence so take, da jih nobena vlada ne sme upoštevati, njih moč pa ni več in ne bo nikdar več tolika, da bi mogli gospodariti vsi državni in uveljavljati svoja načela. Bolj ko postanejo Nemci ekstremni, prej postane Avstrija slovanska država.

Najnovejši vladni namen. — Češki drž. poslanec dr. Stransky je poročal svojim volilcem o položaju ter povedal, da namerava vlada zopet poskusiti doseči spravo mej Čehi in Nemci ter urediti jezikovno vprašanje za češko kraljestvo in za Moravsko. V ta namen hoče vlada sklicati konferenco čeških in nemških državnih in deželnih poslancev ter jim predložiti petero predlogov. Ti predlogi se tičejo: zakona glede narodnih kurij, zakona glede izpremembe češkega deželnega volilnega reda, razdelitve kurije velikega posestva za dež. zbor v okrožja, ustanovitve nove kupčijske zbornice, zakona glede šol narodnih manjšin in zakona glede uradnega jezika avtonomnih oblastev. Končno se predloži še zakon o ustanovitvi okrožnih oblastev, ki bi bila medinstanca mej okrajnimi glavarstvi in namestništvom. — Nemci nič ne rečejo o teh vladnih predlogah, Čehi pa ž njimi niso zadovoljni.

Stališče ogerske vlade je po soglasnem zatrdilu najboljše informovanih listov jako omajano. Vlada si je s kompromisom, s katerim je naredila konec obstrukciji opozicijskih strank, sicer pomagala iz velike zadrege, toda avtoriteta ministerskega predsednika je s tem popolnoma podkopana. Spoštovanja ni kruti Banffy nikdar nič užival, pač pa so se ga bali. Sedaj se je izkazalo, da je v deželi še neka moč, ki je krepkejša kakor ves denar, vsi orožniki in vsa brezobzirnost; to je avtoriteta onih ljudi, katerih rodoljubje in moralna nedotaknjenost je vzvišena nad vse dvome. Politična morala in Banffyjev sistem pa se ne dasta zjediniti. In tako bo moral Banffy kmalu izvajati konsekvence iz svojega sedanjega položaja. Držali ga bodo še, da se reši avstrijsko-ogerska pogodba in brambovski zakon, potem pa bo moral iti.

Rusija in Nemčija. — Nemški cesar Viljem se je mudil ta teden v Petrogradu. Občinstvo je vriskalo nemškemu cesarju pozdrav, ker je to car ukazal, sicer bi se ne bil nihče zanj zmenil. Tudi oficijelne napitnice pričajo, da je razmerje mej Rusijo in Nemčijo precej hladno. Toliko vstrajnejše pa se pripravlja vsa Rusija na obisk predsednika francoske republike. Za kar mogoče sijajni sprejem je že vse urejeno. Nemci so Rusom pač nesimpatični. Tudi nemški listi pišejo z veliko reservo. „National-Zeitung“ je rekla: Popolne, odkritosrčne simpatije, ki bi bile podlaga resničnemu prijateljstvu, so mej Nemci in Slovani skoraj nemogoče. Sporazumljenje mej Nemčijo in Rusijo ne bo torej nikdar izviralo iz srca.

Srbski cerkveni kongres se najbrž razpusti. Večina je radikalna in radikalcu se odločno upirajo vladnim zahtevam. Ker so radi tega obravnave skoro nemogoče, se že delj časa ni sklicala nobena seja in se kongres najbrž razpusti.

Španska. — Ministerski predsednik Canovas del Castillo je bil v nedeljo zavrtno umorjen. Umoril ga je neki italijanski anarhist. Španska vlada je zadnja leta anarhiste kruto preganjala, a vse zaman. Gospodarske razmere v Španiji so pretužne in te stvarjajo anarhiste. Španska je v klavernem položaju. Na Kubi traja že več let revolucija, doma pa je bankerot skoro neizogiben. — Namesto umorjenega Canovasa prevzame ministersko predsedstvo maršal Sagasta.

Revolucija v Portugalski. — Minoli teden so portugalski republikanci prouzročili revolucijo in sicer v Oportu. Proti vladi so se dvignili trije bataljoni ondotne posadke, a vladi se je posrečilo, udušiti gibanje. Vznemirjenje mej narodom je še vedno veliko, in ni se čuditi, saj je njega gospodarski položaj brezupen.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje)

V. Zbornični svetnik Fr. Ks. Souvan poroča, da je c. kr. okrožno sodišče v Novem mestu z dopisom z dne 15. junija t. l. št. 677 prosilo, naj bi zbornica predlagala v Novem mestu stanujoče in za častno mesto trgovskega prisednika sposobne trgovce, ker je vsled ukaza c. kr. pravosodnega ministerstva z dne 31. marca 1894, št. 6049, imenovanim trgovskim prisednikom Jos. Ogoreutz-u, Adolf Pauser-ju, Iv. Nep. Surz-u in Ivan Krajc-u potekla poslovna doba. Ker sta gospoda Jos. Ogoreutz in Iv. Surz umrli predlaga odsek z ozirom na določila ministerskega ukaza z dne 2. dec. 1863, drž. zak. št. 89: Zbornica naj naslednje gospode trgovce iz Novegamesta stavi v predlog: Ivan Krajc-a, 2. Adolf Pauser-ja, 3. Viktor Durinja, 4. Adolj Gustin-a, 5. Franc Seidla, 6. Franc Küssel-a. — Predlog se sprejme.

VI. Zbornični tajnik poroča, da so se slamopletarski tečaji ki so se otvorili dne 19. oktobra 1896, zaključili dne 31. maja t. l. Učni vspehi so bili po naznanilih strokovnjakov splošno izvrstni in mnogoštevilni obisk je tudi dokazal, da jih je prebivalstvo prav zaželelo. Kakor se je zbornici v seji 23. oktobra 1896 poročalo, se je dovolilo 13 slamopletarskih tečajev za občine kamniškega in kranjskega okraja in je te iz raznih občin obiskovalo 1879 osob in sicer v Domžalah 328, Trzinu 124, Mengši 298, Radomljah 71, Šmarci 102, Rovi 40, Prevojah 64, Lukovici 150, Kamniku 146, Moravčah 205, Dolskem 124, Cerkljah 191 in Tunjicah 36. Če bo imelo dobivanje pletilne

slame iste vspehe, kakor pouk v pletenji, je z gotovostjo pričakovati, da se bo zboljšal položaj slamopletarjev.

Ker so imeli po ministerskem ukazu z dne 26. avgusta 1894 št. 1921 dotične občine skrbeti za prostore potrebne za učne tečaje, dalje za opravo, kurjavo, čiščenje in postrežbo in so nekaterim vsled tega nastali stroški, ki v občinskem proračunu niso pokriti, so se štiri obrnile na kranjski deželni odbor in na zbornico za dovolitev podpor. Razun tega bo povzročil nekaj stroškov tudi pouk v dobivanju pletilne slame. Kranjski deželni odbor, ki se je že izjavil, da hoče pospeševati pouk o pletenji slame in dobivanju pletilne slame, se je obrnil z dopisom z dne 14. maja 1897, št. 5005 na zbornico z vprašanjem, če bo tudi ta prispevala v imenovani namen. Ker je čestita zbornica že v sejah z dne 30. oktobra 1894 in 9. aprila 1895 sklenila dati prispevek za pouk o pletenji slame, predlaga poročevalec imenom odseka: Zbornica izjavlja da je pripravljena 3. del stroškov plačati, vendar le do najvišjega zneska 100 gld. Ker skupni stroški niso visoki, bo brezdvomno znesek zadostoval. — Predlog se sprejme.

VII. Zbornični svetnik Franc Omersa poroča v imenu odseka, da je c. kr. okr. glavarstvo v Radovljici poslalo v poročilo prošnjo Ivana Legata v Lescah za dovoljenje v napravo javne tehtnice. Zakon z dne 19. junija 1866 drž. zak. št. 85, določa, da dovolitev za napravo javne tehtnice podeljuje obrtno oblastvo. Osebe, katere oskrbujejo tehtnico, potrebujejo potrditve obrtnega oblastva in morajo pri trgovinskem sodišči ali za to delegiranem okrajnem sodišči priseči, da bodo kar najbolj mogoče skrbno in pravilno izpolnjevale z njih poslom spojene dolžnosti, tako kar naj bolj natančno in vestno tehtanje, potrjevanje izkazov, kakor tudi natančno knjigovodstvo.

Pri dovolitvi novih javnih tehtnic se je ozirati na krajevne razmere in je zaslišati trgovinsko zbornico. V prvi vrsti ima pravico napraviti tehtnico občina, ko bi pa ta te ne napravila, ali ko bi občinska ne zadoščala, smejo prositi zasebniki za dovolitev take naprave, ako so zaupanja vredni.

Po § 12. omenjenega zakona pa ne zadošča, da je oseba le zaupanja vredna, temveč mora biti tudi za ta posel sposobna. Ukaz ministerstva za trgovino izdan dogovorno z ministerstvom notranjih rečij z dne 12. oktobra 1876, drž. zak. št. 126, pa določa, da se sposobnost izkazuje s preskušnjo opravljeno pri kakem c. kr. meroiskusnem nadzorniku o zadostnem znanji merskih in vtežnih sistemov in pa propisom primerne orodja za tehtanje in merjenje in o dovoljni ročnosti ali spretnosti v dejanskem opravlilu tehtanja in merjenja. Občinski zastop v Lescah potrjuje z dopisom z dne 3. marca 1897 št. 136. da dovoljuje Ivanu Legatu postaviti javno tehtnico in da je prosilec dokazal sposobnost za ta posel. Vsled tega preostaja vprašanje, ali lokalne razmere dopuščajo napravo javne tehtnice. Ker občina sama ne bo postavila javne tehtnice, je odsek tega mnenja, da je javna tehtnica zelo potrebna in bi lahko celo dve obstojali.

V Lescah je jako velika železniška postaja, kamor prihaja blago iz občin: Breznica, Bohinjska Bistrica, Zgornje Gorje, Lancovo, Srednja vas, Radovljica, Bled, Begunje, Predtrg, Lesce, in iz jednega dela občine Mošnje. V Lescah je 43 trgovcev in obrtnikov. Pride pa za prebivalce teh krajev tudi mnogo blaga razne